

Stortingshøring kulturmeldinga – innspel

Det er bra at kulturmeldinga legg opp til ein nasjonal kulturpolitikk. I dette ligg etter vår oppfatning at vi skal opptre som likeveldige partar – kommunane, fylkeskommunane og staten. Ein heilskapleg nasjonal kulturpolitikk vil krevje dialog og samhandling mellom alle tre **forvaltningsnivå**. Dagens tredelte finansiering (lokalt – fylkeskommunalt – statleg) medfører ofte i praksis at staten tar avgjerder, og kommunar og fylkeskommunar følger opp for å unngå at institusjonane blir taparar. Det er avgjerande for en heilskapleg nasjonal kulturpolitikk at finansieringssystemet vert endra.

Styrking av dialogen med kommunar og fylkeskommunar er etterlengta og bra. Det er positivt at ein seier ein vil gå i dialog med fylkeskommunane om korleis arbeidsdelinga skal vere framover.

Stortinget har tatt initiativet til regionreforma, og vi står midt i gjennomføringa. Då må Stortinget òg utstyre fylkeskommunane med nye, heilskaplege oppgåver og ei verktøykasse som stimulerer til å skape arbeidsplassar og busetjing i heile landet. Vi har gode planer, og fylkeskommunane er meir enn klare til å ta over oppgåver, og forventar at midlane følgjer oppgåvene. Det er no vi skal bygge dei nye fylka!

I avtalen av 24.09.18 mellom dei dåverande regjering og KrF om nye oppgåver til regionane, står:

«Hagen-utvalgets forslag vurderes i den kommende kulturmeldingen».

Då vil eg vise til at Hagen-utvalet kom med m.a. følgjande forslag om nye oppgåver til fylkeskommunane:

1. Prosjektmidlar og driftsstøtte til institusjonar og arrangement av lokal eller regional karakter som ligg til Kulturrådet.
2. Samtlege institusjonar i kap. 323 Musikk og scenekunst, post 60 Landsdelsmusikarane i Nord-Norge, post 71 Region-/landdelsinstitusjonar og post 73 Region- og distriktsopera, alle under Kulturdepartementet.
3. Fleirtalet av musea over kap. 328 Museum og visuell kunst, post 70 Det nasjonale museumsnettverket og fleirtalet av tilskota over post 78.
4. Investeringsmidlar tilhøyrande ovannemnde institusjonar innan musikk, scenekunst og museum, alt under Kulturdepartementet.
5. Forvaltning av spelemidlar til kulturbygg, den kulturelle skulesekken, Musikkutstysordninga, Ordninga for kjøp av musikkinstrument, Aktivitetsmidlar kor, Krafttak for song og Ordninga for historiske spel, alt under Kulturdepartementet.
6. Forvaltning av spelemidlar til bibliotek, arkiv- og museumsfeltet under Nasjonalbiblioteket, Arkivverket og Kulturrådet. Spelemidlane til idrettsanlegg i kommunane bør gå direkte til fylkeskommunane utan behandling i Kulturdepartementet.

Kulturmeldinga sine svar på desse forslaga er vage, dels av negativ karakter. Eg utfordrar komiteen til å sjå nærare på desse forslaga, og sørge for at i handsaminga av meldinga at vert konkrete oppgåver ført over til fylkeskommunane.

Fylkeskommunane representerer høgkompetansearbeidsplassar, òg innan kunst- og kulturforvaltning. I tillegg har fylkeskommunane god tradisjon for samarbeid med andre kompetansemiljø.

Vi snakkar her om at Stortinget kan ta aktive grep for å ta i bruk eit vidare spekter av kunst- og kulturfagleg kompetanse, sikre demokratiske prosessar og maktspreiing, slik meldinga også tek opp.

Kunst- og kulturtradisjonane er sterke, og speglar lokale og regionale særpreg. Globalisering og internasjonalisering gjer at idear og kunnskap flyt raskt, vert tatt i bruk og blanda med det lokale og regionale - ikkje minst hos yngre aldersgrupper.

Fylkeskommunane skal jobbe strategisk. Samfunnsutviklingsperspektivet som ligg til grunn vil innebere stort fokus på kunst og kultur over heile landet. Då må fylkeskommunen sitt ansvar ikkje avgrensast til å vere tilskotsforvalterar, men det må vere ei reell moglegheit for politikkkutforming.

Komiteen må anerkjenne kommunar og fylkeskommunar som kompetente organ for å ta større ansvar/oppgåver på kulturfeltet. Det handlar om at det vert utarbeidd planer (regionale planer) for utviklinga av kulturfeltet. Storparten av dei frie verkemidlane ligg i statlege organ (t.d. kulturrådet). Det vert difor ikkje god nok samanheng med mellom fylkeskommunane si samfunnsutviklarrolle, planverk og tilgang til verkemiddel. Komiteen må legge til rette for at fleire oppgåver vert lagt til fylkeskommunane, og at pengane følgjer oppgåvene. Dialogmøte mellom stat og fylkeskommunar må på plass, òg faste kontakt/dialogmøte mellom kulturdepartement og KS.

Mange har understreka at prinsippet om armlengds avstand må respekterast – at kunstnariske slutningar og kunstens autonomi ikkje må utfordrast, verken av politikarar eller forvaltning. Vi ser ikkje dette som noko problem. Vi vil mobilisere og bruke kompetansen som er i heile landet.

I dagens samfunn der endringane skjer stadig raskare, vil regionaliseringa av kulturoppgåvene gje større fleksibilitet og rom for å tilpassa tilboda, og ikkje minst sjå kultur i saman med andre område som kan gje positive synergjar med næringsutvikling, turisme, integrering, utdanning. Vi treng eit sterkt og vitalt regionalt folkestyre for å skape vekst og arbeidsplassar basert på dei lokale fortrinna våre.

Sogn og Fjordane fylkeskommune vil utfordre komiteen til å vere dristige og nytenkjande, og til å moglegheitene som ligg i demokratisering og maktspreiing, og å ta i bruk kunst- og kulturfagleg kompetanse i heile landet på ein ny måte. Ta Hagen-utvalet på alvor. Fylkeskommunane har kompetanse, er klar til å ta over nye oppgåver - pengane må følgje oppgåvene.